בעיגול של דבילה והוציאו לרשות הרבים

בקורה והוציאו לרה"ר רבי יהודה אומר אם

לא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים חייבין

ואם לאו פמורין ר"ש אומר אע"פ שלא יכול

אחד להוציאו והוציאוהו שנים פטורים לכך

נאמר בעשתה יחיד שעשאה חייב שנים

שעשאוה פטורין במאי קמיפלגי בהאי קרא

ואם נפש אחת תחמא בשגגה מעם הארץ

בעשותה ר"ש סבר תלתא מיעומי כתיבי

נפש תחמא אחת תחמא בעשתה תחמא

חד למעומי זה עוקר וזה מניח וחד למעומי זה

יכול וזה יכול וחד למעומי זה אינו יכול וזה

אינו יכול ורבי יהודה חד למעומי זה עוקר

וזה מניח וחד למעומי זה יכול וזה יכול וחד

למעומי יחיד שעשאה בהוראת ב"ד ⊕ור"ש

יחיד שעשאה בהוראת ב"ד חייב ור"מ מי

כתיב נפש תחמא אחת תחמא בעשותה

תחמא תרי מעומי כתיבי חד למעומי זה

עוקר וזה מניח וחד למעומי יחיד שעשאה

בהוראת ב"ד: אמר מר זה יכול וזה אינו

יכול דברי הכל חייב הי מנייהו מיחייב אמר

רב חסרא "זה שיכול דאי זה שאינו יכול מאי

קא עביד אמר ליה רב המנונא יידקא מסייע

בהריה אמר ליה סימסייע אין בו ממש אמר

רב זביד משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא

יהיה יושב על גבי הממה וארבע מליות תחת סיהיה יושב על גבי

רגלי המטה טמאות מפני שאינה יכולה

לעמוד על שלש ור' שמעון ממהר יהיה רוכב

על גבי בהמה וד' מליות תחת רגלי הבהמה

מהורות מפני שיכולה לעמוד על ג' ואמאי

הא קמסייע בהדי הדדי לאו משום דאמרינן

מסייע אין בו ממש אמר רב יהודה מדיסקרתא

לעולם אימא לְך מִסייע יש בו ממש ושאני

הכא דעקרה לה לגמרי וכיון דזימנין עקרה

הא וזימנין עקרה הא ליהוי כוב המתהפך מי

לא תנן הלזב שהיה מומל על ה' ספסלין או

על ה' פונדאות לאורכן ממאים לרחבן

מהורין ישן ספק מתהפך עליהן ממאין אלא

לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש אמר

תמיי פ״א מ שבת הלכה טו: ב ג מייי פ״יי ים א ב מיי׳ פ״א מהל׳

ומושב הנכה י בא ד שם הלכה ו: בב ה שם הלכה ד:

תורה אור השלם ו ואָם נָפַשׁ אַחַת תַּחֵטָא 1 ר אָבָב בָּעֶם הָאֶרֶץ בַּעֲשֹתָה אַחַת מִּמְצְוֹת יְיָ בָּעֲשֹתָה אַחַת מִמְצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תַעְשִׂינָה וְאָשֵׁם:

מוסף תוספות

א. דלא דמי עושה חצי שיעור לשנים המתעסקין שיעור לשנים המועטקיק בשיעור שלם. מוס׳ הלח״ש. ב. פי׳ שאין לך אנוס גדול מזה. ליטכ״א. ג. דלא מסתבר למימר דחשיב יכול כיון שהוא בעל כח. תוס' הרא"ש. T. [ש]החמירו באיסורים דרבנן דילמא אתי׳ למיעבד בידים. אתיי למיעבו ביזים. כיטנ״6, ה. ברשות היחיד אית לן ודאי לטמויינהו כספק טומאה ברה"י, ואי קיימא נמי ברה"ר מ"מ להוי כזב המתהפך. תוס׳

רב נסים גאון

זב שהיה מוטל על ה' ספסלין או על ה' פונדאות לאורכן טמאין לרחבן טהורין. פירוש דבר זה מצוי בתוספתא זב שהיה מוטל על ו' כסאות לרחבז עליו. עד שינשא רובו עליו.

רבינו חננאל (המשר)

תרי מיעוטי אינון ואם נפש אחת תחטא כשגגה, אחת לאו מיעוטא הוא. אלא נפש תחטא, בעשותה, חד לזה עוקר וזה מניח, וחד ליחיד שעשה בהוראת בית דין. ובזמן שאחד יכול ואחד , אינו יכול והוציאו ושניהם אינו יכול והוציאו (שניהם פטורין) [ד"ה חייב]. אמר רב חסדא היכול הוא דחייב ואידך שאינו יכול לא קא עביד מידי אלא מסייע . הוא ומסייע אין בו ממש . ואיסתייע רב חסדא בכמה מהא דתני בזב היה רוכב ע"ג בהמה וד' טליות תחת ד' רגלי בהמה טהורות מפוי שהיא יכולה לעמוד מפני שהיא יכולה לעמה על שלש, דחשבת כל חדא מסייעת ומסייע אין בו ממש. וכי אמר רב יהודה מדסקרתא לעולם אימא לך . מסייע יש בו ממש, ושא כולהי גופיה, אהדרו ליה לאו זמנין עקרא הא זמנין . עקרא הא. וכיוז דאפילו בעי למעקר כולי גופה ומתחלה עקרא חדא זמנין עקרא חדא בעינא הוא דעקרא, אי הוה אית ביה ממש במסייע הוה האי זר דרכיר טל ייייטן ייש ספק מתהפך עליהן טמאין דכל רגל מסייטת דייי ספק הא מתעקרא וספק ספק הא מתעקרא, אלא אמרינן הא מסייע אין בו ממש. ורב פפי משמיה דרבא סייעא מהא, תלתא מיעושי בתיבי. והא דנקט בעשותה בברייתא טפי מהנך משום שהוא מיעוט אחרון שבפסוק ובהא פליגי ולא ידע

ר"י דאמאי נקט במילתיה דר' שמעון יחיד שעשאה חייב כו' ולא נקט לישנא דלעיל העושה את כולה ולא העושה את מקצתה ושמא

לישנא דשנים שעשאוה פטוריו משמע טפי אפי׳ זה אינו יכול וזה אינו יכול: חד למעומי זה עוקר וזה מניח. חה כתב אות אחת ובא חבירו וכתב אות שניה לא אינטריך קראא אלא אהולאה דה"א אהכנסה ואהולא׳ הוא דקפיד רחמנא וליחייב אפי׳ בלא הנחה: ה"ג ורבי שמעון יחיד שעשאה בהוראת ב"ד לא לריך קרא בול"ג ר"ש לטעמיה דאמר יחיד שעשאה בהוראת ב"ד חייב כדפירש בהונטרם דהא תנן בהדיא בפ"ק דהוריות (ד' ג.) הלך ועשה על פיהן בין הביאו כפרתן בין לא כו׳ ר׳ שמעון פוטר ומפרש טעמל תולה בב"ד לנום הול:

אמר מר זה יכול וזה אינו יכול. נראה לר"י דהאי אינו יכול היינו אפי׳ בעל כח הרבה אלא שהוא נושא הקורה בענין זה בכי האי גוונא שאלמלא אחר לא היה יכול לנושאה לבדו כגון באלבע או תופשה בענין זה שאינו יכול לנושאה לבדו גדמה לנו לכחו כיון דהשתא מיהא אינו יכול לנושחה: הי מינייהו מיחייב. לח בעי למימר שיהא פטור אותו שיכול וליחייב שאינו יכול דאין זה סברא אלא קאמר דליתחייב נמי אפילו שאינו יכול כמו לר' יהודה ור"מ דאמרי לעיל זה אינו יכול חה אינו יכול חייב:

אמר דרבא אף אביד משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא. פירוש דמסייע אין בו ממש קשה לר"י דהכא אית ליה לרב זביד דמסייע אין בו ממש וכן רב אשי בסמוך ובפ"ב דבילה (דף כב.) אמרינן אמימר כחל עינא על יד נכרי בשבת א"ל רב אשי מאי דעתיך כו' ואמר רב כהנא חולה שאין בו סכנה אומר לנכרי ועושה הא מסייע בהדיה דקא עמין ופתח א"ל איכא רב זביד דקאי כוותך ושני ליה מסייע אין בו ממש משמע דרב זביד ורב אשי סוברים דיש בו ממש ואין לומר דהא דאמר הכא אין בו ממש לא שיפטר לגמרי אלא דאין בו חיוב חטאת דהא מייתי רב אשי דעבודתו כשרה משמע דאפי׳ פסולא דרבנן ליכא א"כ לענין שבת נמי מנלן שיש בו איסורא דרבנן ומיהו

לרב אשי איכא למימר דבתר דשמעה מאמימר סברה אלא לרב זביד קשה דאיהו גופיה קאמר משמיה דרבא דאין בו ממש ואמימר היה הרבה אחר רבא ואפי׳ אחר רב פפא שהיה תלמידו של רבא ושמא בתר מעשה דאמימר שמעה רב זביד משמיה דרבא ולא מרבא עלמו ועוד אור"י דהכי פריך התם והא קא מסייע בהדיה ° דקה עמיץ ופתח ואע"ג דמסייע אין בו ממש בעלמא הא אית לן למימר דחסרו משום שחיקת סממנין דומשני דחין בו ממש אפילו לענין זה: ור"ש ממהר. פי׳ בקונטרס דר"ש לטעמיה דפטר זה אינו יכול וזה אינו יכול [ואינו] נראה לרשב"א דשאני התם דגלי רחמנא דאיכא קרא לפטור ונראה דטעמא משום דבעי שיהיה רוב הזב נישא על כל אחד וכן משמע במסכת זבים פ"ד (משנה ה) דתנן הזב בכף מאזנים ומשכב ומושב כנגדו כרע

רבי

הזב טהורין כרעו הן טמאין ר״ש אומר ביחיד טמאין פי״ כשאין אלא משכב אחד או מושב אחד במרובין טהורין שאין כ״א נושא רובו: הרה רוכב ע"ג בהמה. בעומדת איירי דאי במהלכת כל שעה עוקרת רגל הא׳ ועומדת על ג׳ וטמא מה שתחתיהן שאינה יכולה לעמוד על שתים: מפני שיכולה לעמוד על ג'. וה"ל כל רגל אינו יכול והג' אחרים יכולין: וכיון דוימנין עקרה הא ווימנין הא ליהוי בוב המתהפך. הואפילו ברה״ר 'טמא: לאורבן ממאין. כן גרים הקונטרם ופי׳ דטמאין משום דאיכא למימר דכל אחד נושא רובו עליו פעמים על זה ופעמים על זה לרוחבן טהורין שאין רובו נישא על כל אחד מהן ולפי זה אחיא כר"ש דבעי שיהא רוב הזב נישא עליו ור"י אומר דמצי למימר דאתיא אפילו כרבנן וטעמא דטהורות משום דה"ל כל אחד מסייע שאין בו ממש ומהך רישא הוה מצי למיפרך דמטמאין לאורכן מספיקא אלא ניחא ליה למיפרך מסיפא דמפרש בה טעמא אמאי טמאין: שמשענת

עיגול וקורה גדולים הן ואין אחד יכול להוציאו: ואם לאו. שיכול אחד להוליאו: נפש סחטא. משמע נפש ולא נפשות: חד למעוטי זה עוקר. מרשות הרבים: ווה מניח. ברשות היחיד דכל כמה דלא כתיב אלא חד מיעוט מסתברא דהאי הוא דממעט דהאי קעביד פלגא והאי

פלגא וליכא חד דמסייע בכולה: וחד. יתורא למעוטי אף על פי דעבדי כי סדדי דהאי עביד כולה והאי עביד כולה ומיהו זה יכול וזה יכול הוא דממעיט דלאו אורחיה למעבדה בתרי: וחד. יתורא למעוטי תו זה אינו יכול וזה אינו יכול דאף על גב דאורחייהו למיעבד בתרי מעטינהו: יחיד שעשה נהורחת כ"ד. הורו ב"ד שחלב מותר והלך היחיד ועשה על פיהם דאנום הוא ורבי שמעון לטעמיה דאמר בהוריותה יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב: תרי מיעוטי כמיבי. נפש אחם חד מיטונות הוא דאורחיה דקרא לאישתעי הכי: זה שיכול. דחיהו עבדה לכולה: חין בו ממש. מי שאינו אלא מסייע בדבר ואם בא לעשותו לבדו אינו יכול אין בו ממש ולא חשיב מידי ולא מיפטר אידך: אף אנן כמי סנינא. דמסייע אין בו ממש: היה. זב יושב על גבי מטה: וד' טליות. טליתות: שחינה יכולה לעמוד על ג'. וכיון דוה חינו יכול וזה אינו יכול כל אחד ואחד כולי מעשה עביד וגבי מדרם הזב בעינו שינשא רובו עליו בת"כש: ור׳ שמעון מטהר. ר' שמעון לטעמיה דאמר זה אינו יכול וזה אינו יכול נמי אינו אלא כמסייע ופטור (א) י)(ל"א דבעי שיעור זיבה לזה ושיעור זיבה לזה כלומר רובו של זב מכביד על כל אחד ואחד ואפילו מסייע לא הוי): מפני שיכולה לעמוד על ג'. הלכך כל אחד ואחד ה"ל רביעי ואינו אלא מסייע וסתמא כר' יהודה דזה יכול וזה יכול קרי מסייע: דעקרה ליה לגמרי. עוקרת הרגל מן הארץ ואפי׳ מסייע לא הוי: ופרכינו ואי טעמא משום דעקרה ליה כיון דוימנין דעקרה האי וזימנין עקרה האי. ובכל ג' איכא לספוקי שמא הכבידה עליהן ולא עקרתן לטמינהו מספק כזב (כ) המהפך על ה׳ פונדאות דמטמינן ליה מספק: פונדחות. כמין חריטין כיסים ארוכים ונותנין בהן מעות ובלע"ז בריד"ם וראויין לשמש שכיבה עם מלאכתן שיושב עליהם והם מלאות מעות ופותח פיהם

מלאכתנו: לאורכן. כגון שהיה שוכב על מיעיו או פרקדן ואורכו מוטל על (ג) אורכן: טמאים גרסינן במשנה דטהרות. דיש לומר בכל אחת מהן שנישא רובו עליו פעמים על זו ופעמים על זו: לרחבן טהורין. לפי שארכו מוטל על רחבן ואין רובו נישא על אחת מהן: ישן. לו עליהן לרחבן: ספק נסהפך. על ארכו ונמלא כולו נשען על אחת מהן: טמאות. דכל חדא איכא למימר על זו נתהפך אלמא מטמינן מספק והתם נמי אי משום עקירה הוא ניטמינהו מספיקא אלא לאו טעמא משום דכולהו הוו כל חדא וחדא מסייע ואין בו ממש כן נראה בעיני משנה זו. ורבותי גורסין לאורכן טהורין ופירשו טעמא דלאורכן טהורין משום דאמרי שמא ביניהן שכב ולא עליהם וקשיא לי א"כ לקולא תלינן ואמאי תני סיפא ספק נתהפך טמאים: זקוק

רב פפי משמיה דרבא אף אגן גמי תנינא ונוטל ואין לריך לומר לו עמוד ונעשה

 ל"ל ור' שמעון לטעמיי
 דאמר יחיד וכו'. רש"ל,
 סוריות ב:, ג) [ל"ל הא
 קאן, ד) [בילה כב.], ה) זבין פ"ד מ"ו, ו) ג"ו שם, ו) שם מ"ד, ה) [דף ב:], ע) ומלורע דובים פרק ג], י) רש"ל מ"ו,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד״ה ור׳ שמעון וכו׳ כמסייע ופטור (ל״א דבעי וכו׳ לא הוי) תא״מ ונ״ב ס"א נמחק האי ל"א כי אינו אלא מפי׳ התוס׳: (3) ד"ה ופרכינן וכו' כזב המתהפך על: (ג) ד"ה לארכן וכו' מוטל על רחבן

גליון הש"ם

תום' ד"ה אמר רב זביר וכו' ולא מרכא עצמו. עיין חוליו היג ע"ב ברש"י ד"ה כח דרביה:

לעזי רש"י ברידי"ש. ארנקים ארוכים.

מוסף רש"י מסייע אין בו ממש. מי שאינו עושה מלאכה ממש אלא מסייע ובלאו הוא מתעבדא (ביצה כב.).

רבינו חננאל

אית כעניין שנים שהוציאו תלתא גווני, כל אחד מהן יכול לבדו להוציא אלא שהוציאוהו שנים, ר' מאיר מחייב וחכמים פוטרים. זה [לבדו] אינו יכול וזה ולבדון אינו יכול יכול וזה [לבדו] אינו יכול וכשמתחברין שניהם יכולין [נ"א: ונועדו שניהם יחד והוציאוהו], ר' מאיר ור' יהודצאחון, ר' מאיר ודי יהודה מחייבין ור' שמעון פוטר. אחד יכול ואחד אינו יכול דברי הכל [מי שיכול] חייב. ותלמודא דשנים שעשו פטורין מבעשותה, בעושה את כולה ולא בעושה מקצתה, [שנים שעשו פטורים], הא כיצד, בזמן שכל אחד מהן יכול כגון לגיזה במלגז ושביטה . בכרכר וכתיבה בקולמוס רמנהגא בעלמא שכל אחז דמנהגא בעלמא שכל אחד ואחד יכול [לעשותו] ואם עשו שנים פטורין. אבל כגון הוצאת עיגול של דבילה דטוענא יקירא הוא, ביה, ר' יהודה מחייב ור' שמעון פוטר. ווןקא מיפלגי בוזאי קוא ואם נפש אווונ תחטא בשגגה [מעם הארץ] בעשותה. ר״ש סבר תלתא מיעוטא כתיבי, נפש, אחת, בעשותה. חד למעוטי זה בעשותה. חד למעוטי זה עוקר וזה מניח, כגון פשט העני את ידו לפנים ונתן בעה"ב לתוכה והוציא. וחד למעוטי זה יכול וזה יכול. וחד למעוטי זה אינו יכול וזה אינו יכול. ר' יהודה מרר זה איוו יכול וזה איוו סבר זה אינו יכול וזה אינו
יכול לא אימעט, ומיעוטא
שלישי לאפוקי יחיד שעשה
בהוראת ב״ד ופטור מן
הקרבן. והיכי דמי כגון . האי דתנז נשאת ע״פ ב״ד יהאי דותן נשאת ע"פ ב"ו תצא ופטורה מן הקרבן, שלא ע"פ ב"ד תצא וחייבת בקרבן, ור' שמעון אמר לך יחיד שעשה בהוראת ב"ד לא צריך קרא למעוטיה. ור' מאיר דקא מחייב זה יכול וזה יכול, אמר לך